

LEERWIJZER

KLAS 2 VH

2025-2026

Voorwoord

Ter Apel, juli 2025

Aan de leerlingen van klas 2

Beste leerling,

In de bovenbouwklassen van de RSG Ter Apel wordt sinds de invoering van de Tweede Fase en het vmbo gewerkt met een Plan van Toetsing en Afsluiting voor de schoolexamens, ofwel PTA. Om het onderscheid te maken met de schoolexamens voor de bovenbouw stellen we voor klas 1, 2 en 3 een LEER *WIJZER!* per vakgroep samen.

Deze LEER *WIJZER!* is meer dan een opsomming van toetsen die in een schooljaar gemaakt worden: hierin beschrijven we ook wat we onze leerlingen in een schooljaar willen leren en welke doelen we stellen.

De resultaten van de toetsen worden verwerkt in een digitaal rapportagesysteem. Leerlingen en ouders/verzorgers kunnen daarmee op ieder gewenst moment de stand van zaken via internet opvragen.

Een belangrijk voordeel van het steeds actueel hebben van de stand van zaken met betrekking tot de ontwikkeling van de studieresultaten is dat er door vakdocenten, de mentor of door ouders/verzorgers direct actie ondernomen kan worden als het beeld van de resultaten daar aanleiding toe geeft.

Indien een leerling niet in staat is om deel te nemen aan een toets, dient dit 's morgens voor aanvang van de toets bij de school bekend te zijn. De leerling moet dan, na overleg met de vakdocent, de toets op een ander moment inhalen. Die toets kan worden gemaakt tijdens een centraal geregeld inhaalmoment voor de leerlingen van klas 1. Als een leerling, zonder opgaaf van redenen, niet op komt dagen bij zo'n inhaalmoment kan dat consequenties hebben voor de beoordeling.

Deze inhaalregeling geldt niet voor kleinere schriftelijke overhoringen. Bij langdurige afwezigheid wordt een inhaalprogramma opgesteld in samenspraak met de coach en/of coördinator. In speciale gevallen beslist de teamleider, dit na overleg met de coach en de leerling. Indien u onduidelijkheden aantreft of anderszins vragen heeft naar aanleiding van deze LEER *WIJZER!*, schroom dan niet contact op te nemen.

Wendy Kramer

Teamleider klas 1 en 2

M: w.kramer@rsgterapel.nl

T: 0599-581226

T: 06-13 98 94 85

Inhoud

Voorwoord	2
Inleiding.....	4
Afwezigheid (Absentie)	4
Onregelmatigheden.....	4
Leerwijzer: Nederlands.....	5
Leerwijzer: Frans	7
Leerwijzer: Duits	8
Leerwijzer: Engels	9
Leerwijzer: Geschiedenis.....	11
Leerwijzer: Aardrijkskunde.....	13
Leerwijzer: Wiskunde	15
Leerwijzer: Nask	16
Leerwijzer: Biologie	20
Leerwijzer: Dramatische expressie.....	23
Leerwijzer: Beeldende Vorming.....	25
Leerwijzer: Muziek	27
Leerwijzer: Lichamelijke Opvoeding	30
Leerwijzer: Rekenen.....	31

Inleiding

Gedurende het schooljaar zijn er vele momenten waarop kennis en vaardigheden worden getoetst. De toetsonderdelen zijn per vak ondergebracht in deze LEER *WIJZER!*. Zoals reeds opgemerkt gebruikt de school een proefwerkrooster, waarin de exacte data en afnametijden staan vermeld.

Naast bovenstaande gaat de LEER *WIJZER!* ook over allerlei regelgevingen. Te denken valt aan regels voor inhalen van toetsen, de overgangsnormen, de gang van zaken met betrekking tot de rapportvergaderingen en de eventuele revisie.

Om je zo goed mogelijk te kunnen begeleiden in het gehele leerproces is het noodzakelijk dat je beschikbaar bent voor schoolse zaken van 08:15 uur tot 16:30 uur.

Afwezigheid (absentie)

Wanneer een leerling door ziekte of een andere moverende reden niet in staat is om een toets te maken, is er de mogelijkheid om de toets in te halen op het centraal geregelde inhaalmoment. De leerling maakt een afspraak met de betrokken docent door het invullen van een inhaalformulier. De docent zorgt ervoor dat de inhaaltoets op het afgesproken moment aanwezig is. Bij uitzonderlijke gevallen (langdurige afwezigheid door ziekte of een andere zwaarwegende omstandigheid) nemen de ouders/verzorgers en de leerling contact op met de coach om een oplossing op maat te maken. In een dergelijk geval kan er afgeweken worden van de vaste inhaalmomenten.

Onregelmatigheden

Een leerling kan zich ten aanzien van een onderdeel van de LEER *WIJZER!* mogelijkterwijs schuldig maken aan een vorm van onregelmatigheid. Het niet op tijd inleveren van opdrachten en/of het frauderen tijdens toetsen zijn hier voorbeelden van. Dan kan de schoolleiding maatregelen nemen. De maatregelen, die al dan niet in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, zijn:

- a) Het toekennen van het cijfer 1 voor een toets behorend tot de LEER *WIJZER!* van een vak.
- b) Het ongeldig verklaren van een werkstuk, al dan niet met de gelegenheid tot het inleveren van een nieuw werkstuk. Wordt deze gelegenheid gegeven, dan wordt tevens een nieuwe inleverdatum vastgesteld. Alvorens een beslissing wordt genomen, hoort de schoolleiding de leerling. De leerling kan zich door een door hem aan te wijzen meerderjarige laten bijstaan.

De mededeling wordt schriftelijk (of per mail) gestuurd aan de ouder(s)/verzorger(s).

Vak: Nederlands**Studie: Klas 2 VH**

Code	LeerWijzer! Hoe leer ik, wat leer ik en welk doel bereik ik?	Vorm	Duur	Weging %
PW1	Leerdoelen: je kunt de setting en de sfeer van een verhaal beschrijven; je kunt uitleggen hoe de setting de sfeer van een verhaal beïnvloedt; je kunt tijdsprongen herkennen in een verhaal; je kunt verschillende verhaallijnen herkennen; je leert het verschil herkennen tussen actiespanning en psychologische spanning; je leert het verschil herkennen tussen actiespanning en psychologische spanning; je kunt stijlfiguren en beeldspraak herkennen en begrijpen; Vaardigheid: Fictie Inhoud: Cursus 3 Fictie	S	45	20
PW2	Leerdoelen: leesstrategieën gebruiken om bepaalde informatie uit een tekst te halen; woordraadstrategieën gebruiken om de betekenis van onbekende woorden te vinden; het onderwerp en de hoofdgedachte van een tekst of filmpje bepalen; tekstdoelen bepalen; je kunt tekstverbanden herkennen aan de hand van signaalwoorden; je kunt feiten, meningen en argumenten onderscheiden in een tekst. Woordenschat bij deze paragrafen. Vaardigheid: leesvaardigheid Inhoud: Cursus 1 Meer dan lezen, § 1 t/m 3	S	45	20
PW3	Leerdoelen: je kunt meningen en argumenten van anderen op waarde schatten; je kunt een tekst actief lezen; je leert reflecteren op het onderwerp van een tekst; je kunt reageren op meningen en argumenten van een ander; je kunt je mening onder woorden brengen en onderbouwen met argumenten; je kunt een recensie herkennen en beoordelen; je kunt een recensie schrijven; je kunt een discussie voeren waarin je je mening geeft en onderbouwt en je commentaar geeft op de visie van anderen; Formuleren: je kunt synoniemen en verwijfwoorden gebruiken om te variëren in woordgebruik; je kunt binnen een	S	45	20

	tekst variatie aan te brengen in de zinsopbouw; je kunt voorbeelden gebruiken in een tekst; je kunt woorden die bij elkaar horen, bij elkaar zetten; je kunt variëren in zinslengte; je kunt verbanden tussen zinnen aanbrengen. Spelling: je kunt de aanvoegende en de gebiedende wijs spellen je kunt Engelse werkwoorden spellen; je kunt de persoonsvormen in samengestelde zinnen spellen; je kunt de verschillende werkwoordsvormen en werkwoordstijden herkennen en spellen; je kunt werkwoordsvormen spellen die hetzelfde klinken, maar anders gespeld worden. Vaardigheid: schrijfvaardigheid Inhoud: Thema C Kunst, Cursus 6 Formuleren en Cursus 7, spelling werkwoorden (§ 9 t/m 14)			
PW4	Leerdoelen: je houdt een presentatie voor een groepje klasgenoten en maakt daarbij gebruik van PowerPoint. Je kunt klasgenoten beoordelen op hun presentatievaardigheid; je kunt een zelfreflectieformulier invullen. Vaardigheid: spreekvaardigheid Inhoud: materiaal docent	M	45	15
PW5	Leerdoelen: als PW2, met daarbij: je kunt feiten, meningen en argumenten onderscheiden in de tekst; je kunt hoofdzaken en bijzaken onderscheiden in de tekst; je kunt werken met het stappenplan lezen. Woordenschat bij deze paragrafen. Vaardigheid: leesvaardigheid Inhoud: Cursus 1 Meer dan lezen, § 1 t/m 6	S	45	25
	Opmerkingen: S = schriftelijke toets; M = mondeling Afhankelijk van de leerbehoefte van de klas kan de docent besluiten bepaalde onderdelen toe te voegen en/of te laten vervallen. In v2 moeten er 3 Nederlandstalige boeken naar keuze worden gelezen. De docent moet instemmen met de boekkeuze. Fictie- en portfolio-opdrachten moeten met een voldoende zijn beoordeeld. Gebruikte methode : Nieuw Nederlands 7° ed. (2vwo)			

Vak: Frans**Studie: Klas 2 VH**

Code	LeerWijzer! Hoe leer ik, wat leer ik en welk doel bereik ik?	Vorm	Duur	Weging %
SO	Tussentijdse evaluatie stof proefwerk 1	S	V	10
PW1	Methodetoets TW1 Leerdoelen: Je kunt de passé composé met avoir en het bezittelijk vnw toepassen. Je kunt de betekenis van woorden raden. Je kunt schrijven over je vakantie. Vaardigheid: schrijfvaardigheid Inhoud: hoofdstuk 1 GL 2v/h 6.1	S	45	10
PW2	Methodetoets TW2 Leerdoelen: Je kunt het bijvoeglijk naamwoord (vorm en plaats) toepassen, je kunt de werkwoorden op –er vervoegen en je kunt het onderwerp vervangen. Je kunt schrijven over je familie en je huis. Vaardigheid: schrijfvaardigheid. Inhoud: hoofdstuk 2 GL 2v/h 6.1	S	45	15
PW3	Methodetoets TW3 Leerdoelen: Je kunt het aanwijzend vnw toepassen en de werkwoorden vouloir en pouvoir vervoegen. Je kent de aanpak van een schrijfp opdracht. Je kunt schrijven over het kopen van kleding en je kunt iemand beschrijven. Vaardigheid: schrijfvaardigheid Inhoud: hoofdstuk 3 GL 2v/h 6.1	S	45	15
PW4	LeesvaardigheidTW4 Leerdoelen: Je kunt eenvoudige teksten begrijpen over bekende onderwerpen. Vaardigheid: intensieve leesvaardigheid Inhoud: leestoetsen A1+	S	45	20
PW5	Luistervaardigheid Leerdoelen: Je kunt de belangrijkste informatie uit korte luisterteksten begrijpen. Vaardigheid: Luistervaardigheid Inhoud: luistertoetsen A1+	S	45	20
PO	Civilisation/ periode 3	V	V	10

Opmerkingen:

S = schriftelijk

PO = praktische opdracht

M = mondeling

Vak: Duits**Studie: Klas 2 VH**

Code	LeerWijzer! Hoe leer ik, wat leer ik en welk doel bereik ik?	Vorm	Duur	Weging %
PW1	Leerdoelen: Ik kan mezelf, mijn familie en mijn vrienden voorstellen/ vertellen, en daarbij de werkwoorden 'haben' en 'sein' toepassen. Inhoud: methodetoets hoofdstuk 1 en 2 Vaardigheid: Schrijfvaardigheid (woordenschat en grammatica)	S	45	15
PW2	Leerdoelen: Ik kan over school vertellen, ik kan iets over dieren vertellen/beschrijven en ik kan daarbij aangeven wat het geslacht is van zelfst. Naamwoorden. Inhoud: methodetoets hoofdstuk 3 en 4 Vaardigheid: Schrijfvaardigheid (woordenschat en grammatica)	S	45	15
PW3	Leerdoelen: Ik kan de belangrijkste informatie uit korte luisterteksten begrijpen Inhoud: luistervaardigheidstoets Vaardigheid: luistervaardigheid	S	45	20
PW4	Leerdoelen: Ik kan eten en drinken bestellen. Ik kan over eten en drinken praten. Ik kan over mijn hobby's en vrije tijd vertellen. Inhoud: methodetoets hoofdstuk 5 + 6 Vaardigheid: Schrijfvaardigheid (woordenschat en grammatica)	S	45	15
PW5	Leerdoelen: Ik kan mijn huis/kamer beschrijven. Ik kan beschrijven hoe iemand er uit ziet. Ik kan mijn mening geven over kleding. Inhoud: methodetoets hoofdstuk 7 + 8 Vaardigheid: Schrijfvaardigheid (woordenschat en grammatica)	S	45	15
PW6	Leerdoelen: Ik kan vragen beantwoorden bij eenvoudige teksten Inhoud: leestoets over hoofdstuk 1 t/m 8 Vaardigheid: leesvaardigheid	S	45	20
Opmerkingen: Tijdens het behandelen van de hoofdstukken wordt er aandacht besteed aan alle vaardigheden: lezen, schrijven, spreken en kijk-luisteren PW= proefwerk S = schriftelijk				

Vak: Engels**Studie: Klas 2 VH**

Code	LeerWijzer! Hoe leer ik, wat leer ik en welk doel bereik ik?	Vorm	Duur	Weging %
PW1	Leerdoelen: Ik kan de verleden tijd (past simple) en de duurvorm (past continuous) van regelmatige en onregelmatige werkwoorden gebruiken in bevestigende, ontkennende en vragende zinnen. Ik ken woorden en zinnen die te maken hebben met het weer, vakantie ervaringen en kan mijn mening geven over de vakantie. Vaardigheid: Lezen, schrijven Inhoud: Stepping Stones Chapter 1 (oktober)	S	45	15
PW2	Leerdoelen: Ik kan de voltooid tegenwoordige tijd (present perfect) en de hulpwerkwoorden van modaliteit (modals) gebruiken. Ik ken woorden en zinnen die te maken hebben met gezondheid, ziekte en artsen. Ik kan vertellen hoe ik me voel, wat er gebeurd is en ik kan iemand geruststellen. Vaardigheid: Lezen, schrijven Inhoud: Stepping Stones Chapter 2 (december)	S	45	15
PW3	Leerdoelen: Leerdoelen: Ik kan de bijvoeglijke naamwoorden en bijwoorden gebruiken en de voltooid tegenwoordige tijd (present perfect) vs de onvoltooid verleden tijd (past simple) gebruiken. Ik ken woorden en zinnen die te maken hebben met showbizz en entertainment. Ik kan mijn mening geven en iemand erom vragen. Ik kan iets aanbevelen, films en series beschrijven en met elkaar vergelijken. Vaardigheid: Lezen, schrijven Inhoud: Stepping Stones Chapter 3 (februari)	S	45	20
PW4	Leerdoelen: Ik kan de toekomstige tijd (future) en 'quantifiers' op de juiste manier gebruiken. Ik ken woorden en zinnen die te maken hebben met dorpen, steden en het openbaar vervoer. Ik kan vragen naar informatie en instructies geven / bestellen in winkels en online. Vaardigheid: Lezen, schrijven Inhoud: Stepping Stones Chapter 4 (april)	S	45	20
PW5	Leerdoelen: Het vergroten van de kijk- en luistervaardigheid. Vaardigheid: luisteren, kijken	S	45	15

	Inhoud: Kijk- en luistertoets Cito (mei)			
PW6	Leerdoelen: Het vergroten van de intensieve leesvaardigheid. Vaardigheid: lezen Inhoud: Teksten met vragen (toetsweek)	S	60	15
SO's gem.	Leerdoelen: tussentijdse evaluatie Vaardigheid: variabel Inhoud: leerstof uit Stepping Stones Chapters 1 t/m 5	S	15	0%
Opmerkingen: SO = schriftelijke overhoring S = schriftelijk PO = praktische opdracht P = practicum M = mondeling				

Vak: Geschiedenis**Studie: Klas 2 VH**

Code	LeerWijzer! Hoe leer ik, wat leer ik en welk doel bereik ik?	Vorm	Duur	Weging %
PW1	Thema 1 – Renaissance en opstand Leerdoelen: Je kunt de belangrijkste ontwikkelingen uit de tijd van ontdekkers en hervormers herkennen, beschrijven en uitleggen, waaronder: • Het begin van de Europese overzeese expansie. • Het veranderende mens- en wereldbeeld van de renaissance en het begin van een nieuwe wetenschappelijke belangstelling. • De hernieuwde oriëntatie op het erfgoed van de klassieke Oudheid. • De protestantse reformatie die splitsing van de christelijke kerk in West-Europa tot gevolg had. • Het conflict in de Nederlanden dat resulteerde in de stichting van een Nederlandse staat. Inhoud: H1	S	45	25
PW2	Thema 2 – Regenten en vorsten Leerdoelen: Je kunt de belangrijkste ontwikkelingen uit de tijd van regenten en vorsten herkennen, beschrijven en uitleggen, waaronder: • Het streven van vorsten naar absolute macht. • De bijzondere plaats in staatkundig opzicht en de bloei in economisch en cultureel opzicht van de Nederlandse Republiek. • Wereldwijde handelscontacten, handelskapitalisme en het begin van een wereldeconomie. • De wetenschappelijke revolutie. Inhoud: H2	S	45	25
PW3	Thema 3 – Pruiken en revoluties Leerdoelen: Je kunt de belangrijkste ontwikkelingen uit de tijd van pruiken en revoluties herkennen, beschrijven en uitleggen, waaronder: • Rationeel optimisme en ‘verlicht denken’ dat werd toegepast op alle terreinen van de samenleving: godsdienst, politiek, economie en sociale verhoudingen.	S	45	25

	• Voortbestaan van het ancien régime met pogingen om het vorstelijk bestuur op eigentijdse verlichte wijze vorm te geven (verlicht absolutisme). • Uitbouw van de Europese overheersing, met name in de vorm van plantagekoloniën en de daarmee verbonden trans-Atlantische slavenhandel, en de opkomst van het abolitionisme. • De democratische revoluties in westerse landen met als gevolg discussies over grondwetten, grondrechten en staatsburgerschap. Inhoud: H3			
PW4	Thema 4 – Burgers en stoommachines Leerdoelen: Je kunt de belangrijkste ontwikkelingen uit de tijd van burgers en stoommachines herkennen, beschrijven en uitleggen, waaronder: • De industriële revolutie die in de westerse wereld de basis legde voor een industriële samenleving. • Discussies over de ‘sociale kwestie’. • De opkomst van emancipatiebewegingen. • Voortschrijdende democratisering, met deelname van steeds meer mannen en vrouwen aan het politieke proces. • De opkomst van politiek-maatschappelijke stromingen: liberalisme, nationalisme, socialisme, confessionalisme en feminisme. Inhoud: H4	DO	45	25
Opmerkingen: Tijdens elke periode staan naast de behandelde stof historische vaardigheden centraal: Je kunt omgaan met diverse historische bronnen (tekst, beeld) uit of over de behandelde periode: je kunt informatie uit bronnen halen en de inhoud van bronnen beoordelen. Je kunt verbanden leggen tussen de geleerde historische feiten en ontwikkelingen en tussen de geleerde stof en nieuwe historische informatie of bronnen. Je kunt onderscheid maken tussen oorzaken en gevolgen, feiten en meningen, continuïteit en verandering. Je kunt je uitleg of conclusie met (historische) argumenten Ondersteunen. S = schriftelijk				

Vak: Aardrijkskunde**Studie: Klas 2 VH**

Code	LeerWijzer! Hoe leer ik, wat leer ik en welk doel bereik ik?	Vorm	Duur	Wegin g %
Hoofdstuk 1: Steden				
SO1	Leerdoelen: - Inzicht krijgen in de verstedelijking in rijke en arme landen en de gevolgen daarvan. - Kennen en verklaren van de ontwikkelingen van megasteden in het verleden, heden en toekomst Vaardigheid: - Kaartselectie + kaartanalyse Inhoud: 1.1 t/m 1.3 + vaardigheid A	S	45	13
PW1	Leerdoelen: - Inzicht krijgen in de verstedelijking in rijke en arme landen en de gevolgen daarvan. - Kennen en verklaren van de ontwikkelingen van megasteden in het verleden, heden en toekomst. - Kennen en verklaren van de ontwikkelingen van steden in het verleden, heden en toekomst in Nederland. - Begrijpen wat stedelijke vernieuwing inhoudt en de maatregelen die genomen worden. Vaardigheid: - Bronnen lezen en interpreteren, met nadruk op de atlas. Inhoud: 1.1 t/m 1.5 + vaardigheid A.	S	45	20
Hoofdstuk 2: Arm en Rijk				
PW2	Leerdoelen: - Kunnen wisselen van geografische schaalniveaus - Begrijpen hoe armoede ontstaat, zowel op wereldschaal als in Nederland - Kunnen meten van welvaart a.d.h.v. gegevens over BNP, indeling van de beroepsbevolking en de hdi uit de atlas of andere bronnen Vaardigheid: - Wisselen van geografische schaalniveaus - Economische gegevens uit kaarten en andere bronnen kunnen lezen en interpreteren. Inhoud: 2.1 t/m 2.5 + vaardigheid A	S	45	20

PO1	Leerdoelen: - Bewust worden van de mate van verschillen in welvaart mondiaal - De mate van welvaart kunnen koppelen aan de positie van landen in het wereldsysteem. Vaardigheid: - Zoeken van relevante digitale bronnen - Het verwerken van de informatie in een infographic Inhoud: Hoofdstuk 2	PO		13
Hoofdstuk 3: Landschappen				
PO2	Leerdoelen: - Toepassen van de kennis van het zandlandschap en het veenlandschap in de praktijk. Vaardigheid: - Filmverslaglegging van een landschap in de eigen omgeving. - Lezen van het landschap Inhoud: 3.4 en 3.5	PO		14
PW3	Leerdoelen: - Toepassen van de exogene processen verwerking, erosie en sedimentatie op het Nederlandse landschap. - Benoemen en verklaren van de kenmerken van 4 Nederlandse landschappen: zand-, veen-, rivierklei- en zeekleilandschap. Vaardigheid: - Kaartselectie + kaartanalyse Inhoud: 3.1 t/m 3.6 + vaardigheid A	S	45	20
Opmerkingen: S = schriftelijke toets PO = praktische opdracht				

Vak: Wiskunde**Studie: Klas 2 VH**

Code	LeerWijzer! Hoe leer ik, wat leer ik en welk doel bereik ik?	Vorm	Duur	Weging %
Toetsweek 1	Leerdoel: rekenen met procenten, diagrammen en centrummaten. Vaardigheden: diagrammen tekenen. H4 Statistiek Leerdoel: Rekenen met letters, breuken en machten. Vaardigheden: haakjes wegwerken, merkwaardige producten. H1 Rekenen met letter	S/D	45	25
Toetsweek 2	Leerdoel: kwadratische formules, wortel rekenen en wortelformules. Vaardigheden: tekenen parabolen, factor voor wortel brengen, haakjes wegwerken bij wortels H5 Kwadraten en wortels Leerdoel: De stelling van Pythagoras, diagonaalvlakken en lichaamsdiagonalen. Vaardigheden: doorsnedes tekenen H6 Pythagoras	S/D	45	25
Toetsweek 3	Leerdoel: afstanden en cirkels, afstanden en lijnen, verschillende soorten lijnen, oppervlakte vlakke figuren, inhoud ruimtefiguren, vergrotingsfactor bij lengte, oppervlakte en inhoud. Vaardigheden: tekenen om – en ingeschreven cirkels, berekeningen goed opschrijven. H2 + H8 oppervlakte, Inhoud en vergroten	S/D	45	25
Toetsweek 4	Leerdoel: grafiek van een lineaire formule, balansmethode, vergelijkingen oplossen, ontbinden in factoren en oplossen met ontbinden. Vaardigheden: balansmethode, oplosmethoden lineaire – en kwadratische formules. H3 + H7 Formules en vergl. , Kwadratische vergl.	S /D	45	25
				100%
Opmerkingen: S = schriftelijk D = digitaal PO = praktische opdracht P = practicum M = mondeling Toetsen kan zowel schriftelijk als digitaal. Methode: Getal en Ruimte 2Havo/vwo 13^e editie				

Vak: Nask**Studie: Klas 2 VH**

Code	LeerWijzer! Hoe leer ik, wat leer ik en welk doel bereik ik?	Vorm	Duur	Weging %
PW1	Nova 1+2 VG H2 “Stoffen” en H3 “Water” - Ik kan stoffen en voorwerpen die regelmatig in de lessen gebruikt zullen worden herkennen op basis van stoffeigenschappen; - Ik kan zuivere stoffen, mengsels en oplossingen van elkaar onderscheiden; - Ik weet wat moleculen zijn; - Ik heb kennis van de scheidingsmethoden extraheren en filtreren en kan deze toepassen; - Ik weet wat de basisbegrippen volume, massa en dichtheid betekenen; - Ik kan de massa en het volume van een voorwerp meten; - Ik kan nauwkeurig een hoeveelheid vloeistof met een maatcilinder meten; - Ik kan werken met de formule voor dichtheid en begrijp de grootheden en eenheden. - Ik weet wat de drie fasen zijn waarin een stof kan voorkomen; - Ik begrijp deze fasen en het deeltjesmodel; - Ik begrijp de begrippen van temperatuur, de temperatuurschaal van Celsius en de thermometer; - Ik weet wat de zes faseovergangen zijn; - Ik begrijp de faseovergangen in relatie tot weersverschijnselen en het deeltjesmodel; - Ik weet wat wordt bedoeld met smeltpunt/vriespunt en kookpunt; - Ik kan een kookpunts-diagram tekenen; Ik kan een smelt- en stoldiagram tekenen;	S	45	20

PW2	Nova 1+2 VG H4 “Elektriciteit” - Ik heb kennis van de alledaagse aspecten van elektriciteit: snoeren, schakelaars, spanningsbronnen, lampjes, elektrische apparaten, enz; - Ik heb kennis van een aantal grootheden en eenheden, zoals spanning, stroomsterkte en vermogen; - Ik kan de formule voor het vermogen toepassen en weet welke grootheden en eenheden hierbij horen; - Ik weet wat een serieschakeling is en kan deze tekenen; - Ik weet wat een parallelschakeling is en kan deze tekenen; - Ik kan rekenen met spanning, stroomsterkte en vermogen - Ik weet hoe ik een ampèremeter moet aansluiten en aflezen. - Ik weet hoe ik een voltmeter moet aansluiten en aflezen; - Ik ken de gevaren van elektriciteit; - Ik heb enige kennis van de huisinstallatie (elektriciteit thuis).	S	45	20
PW3	Nova 1+2 VG H5 “Bewegen” - Ik kan de beweging van een stroboscopische foto vastleggen in een afstand, tijd-tabel en deze beweging weergeven in een (afstand, tijd)-diagram; - Ik kan berekeningen maken over afstand, snelheid en tijd van een beweging; - Ik kan de gemiddelde snelheid van een voorwerp uitrekenen; - Ik weet wat een 'versnelde', 'eenparige' en 'vertraagde' beweging is; - Ik begrijp de begrippen 'massa', 'remkracht' en 'remweg'; - Ik kan de 'stopafstand' uitrekenen; - Ik kan mijn 'gemiddelde snelheid' uitrekenen na de fietsproef.	S	45	20

PW4	Nova 1+2 VG H6 “Licht” en H8 “Geluid” • Ik weet wat het spectrum van licht is en ken de spectraal kleuren(ROGGBV); • Ik heb kennis van de primaire kleuren (RGB) en weet enkele toepassingen daarvan; • Ik weet hoe schaduwvorming ontstaat; • Ik weet wat direct, indirect en diffuus licht is; • Ik kan met behulp van de spiegelwet en het spiegelbeeld de teruggekaatste lichtstralen tekenen; • Ik weet wat infrarode en ultraviolette lichtstraling is en enkele toepassingen daarvan. • Ik kan voorbeelden geven van geluidsbronnen, ontvangers van geluid en weet een aantal tussenstoffen waar geluid zich door kan voortplanten; • Ik kan met behulp van de geluidssnelheid rekenen met de snelheidsformule om afstanden te bepalen van bijvoorbeeld onweer en echo's; • Ik weet wat hoge en lage tonen zijn bij blaas- en snaarinstrumenten en kan dit koppelen aan het begrip frequentie; • Ik weet dat frequentie en geluidssterkte bepaald kunnen worden met een microfoon, oscilloscoop of computer; • Ik kan een diagram tekenen van een trilling met een gegeven frequentie, en • Uit het diagram van een trilling kan ik de frequentie bepalen; • Ik weet wat er bedoeld wordt met frequentie, amplitude en geluidssterkte; • Ik weet wat ultrasoon geluid is; • Ik weet hoe groot het frequentiebereik van de mens is; • Ik weet hoe je frequentie en trillingstijd van een toon moet uitrekenen; • Ik weet hoe je geluidsoverlast kan bestrijden en welke maatregelen je moet treffen bij hinderlijk geluid, zoals aanpakken bij de bron, ontvanger en tussenstof.	S	45	20
-----	---	---	----	----

SO	Dichtheid (H2)	S	Max. 45 min	10
PO	Elektriciteit (H4)	S	45 min	10
Opmerkingen: S = schriftelijk PO = praktische opdracht P = practicum				

Vak: Biologie**Studie: Klas 2 VH**

Code	LeerWijzer! Hoe leer ik, wat leer ik en welk doel bereik ik?	Vorm	Duur	Weging %
PW1	Leerdoelen: • Je kent de onderdelen (en de functie hiervan) van het ademhalingsstelsel. • Je kunt het ademhalingsproces en de functie van dit proces uitleggen. • Je kent een aantal oorzaken van een verminderde werking van longen en luchtwegen. • Je kunt geleerde kennis toepassen in nieuwe vraagstukken. • Leren onderzoeken (vitale capaciteit). • Je kent de onderdelen (en de functie hiervan) van het verteringsstelsel. • Je kunt het verteringsproces en de functie van dit proces uitleggen. • Je kunt adviezen geven voor gezonde voeding. • Je kent een aantal voedingsstoornissen. • Je kunt geleerde kennis toepassen in nieuwe vraagstukken. • Leren onderzoeken (hoeveel is gezond). Vaardigheid: 1,2,3,4 Meten en rekenen, tabellen en grafieken. Inhoud: 1. Verbranding en ademhaling <i>Werkkaart: gegevens verwerken en rekenen.</i> 2. Voeding en vertering.	S	45	30
PW2	Leerdoelen: • Je kent de onderdelen (en de functie hiervan) van het bloedvaten- en lymfestelsel. • Je kunt de functie van het bloedvaten- en lymfestelsel uitleggen. • Je kunt het uitscheidingsproces door de nieren • Je kunt uitleggen hoe het immuunsysteem werkt. • Je kent verschillende bloedgroepen en weet hoe bloedtransfusie plaatsvindt. Vaardigheid: 1,2,3,4,5,6 Presenteren (congres) Bronnen op waarde schatten.	S	45	20

	Inhoud: 3. Bloedsomloop			
PW3	Leerdoelen: • Je kent de onderdelen (en de functie hiervan) van het voortplantingsstelsel. • Je kunt de functie van het voortplantingsstelsel uitleggen. • Je kunt de werking van verschillende vormen van geboorteregeling uitleggen. • Je kunt uitleggen hoe soa's voorkomen kunnen worden. Vaardigheid: 1,2,3,4 Mening vormen mbt seksualiteit. Inhoud: 4. Voortplanting	S	45	15
PW4	Leerdoelen: • Je kunt uitleggen hoe eigenschappen van ouders op kinderen worden doorgegeven. • Je kent de meiose en weet hoe chromosomen verdeeld worden over geslachtscellen. • Je kunt fenotype en genotype onderscheiden. • Je kent de bouw van chromosomen en genen. Vaardigheid: 1,2,3,4 Inhoud: 5. erfelijkheid	S	45	15
P1	Leerdoelen: • Maken van een biologisch verslag. Vaardigheid: 1,2,3,4,6 Wetenschappelijk verslag schrijven. Inhoud: Ingeademde en uitgeademde lucht. <i>Werkkaart: biologisch verslag maken.</i>	P	45	pm
P2	Leerdoelen: • Maken van een biologische tekening. • Microscopie Vaardigheid: 1,2,3,4,6 Practicum uitvoeren Wetenschappelijk verslag schrijven. Inhoud: Zetmeel en glucose aantonen. <i>Werkkaart: biologisch verslag maken.</i>	P	45	pm

P-tot.	Er worden minimaal 2, maximaal 4 practica met een cijfer beoordeeld. Totaal practica 10%	-	-	10
--------	--	---	---	----

Pr	Leerdoelen: • Informatie verzamelen. Bronnen op waarde schatten. Vaardigheid: 1,2,3,4,5,6 Presenteren Inhoud: Biologisch onderwerp. Keuze binnen randvoorwaarden.	P	45	10
----	---	---	----	----

Studie - vaardi g heden	1. Evalueren (formatief) en reflecteren 2. Samenwerken 3. Formuleren 4. Mening vormen en redeneren 5. Presenteren 6. Plannen			
-------------------------------------	---	--	--	--

Opmerkingen: S = schriftelijk of digitaal PO = praktische opdracht P = practicum M = mondeling Pr = presentatie				
---	--	--	--	--

Vak: Dramatische expressie**Studie: Klas 2 VH**

Code	LeerWijzer! Hoe leer ik, wat leer ik en welk doel bereik ik?	Vorm	Duur	Weging %
PO1	Verbeelding, communicatie & herhaling Leerdoelen: De leerlingen voelen zich vertrouwd in de groep. De leerling kan in een groep samenwerken. Vaardigheid: De leerling kan een theaterscene produceren en presenteren waarin alle aspecten van vorig jaar gepresenteerd worden. (wie, wat, waar, emotie, probleem, dialoog) (produceren, presenteren). Inhoud: De theaterscene wordt in groepjes gemaakt en gepresenteerd en daarna besproken met de klas. De tekst is uit het hoofd geleerd.	PO	270	25
PO2	Improvisatie/ Presenteren/ acteren Leerdoelen: De leerlingen leren het begrip improvisatie. Ook lukt het de leerlingen om hiermee te experimenteren, uit te voeren en presenteren. Vaardigheid: De leerlingen leren in het moment te spelen, te accepteren en gelijk te handelen vanuit hun eerste associatie. Ook leren de leerlingen omgaan met flexibiliteit, spontaniteit, creativiteit en samenwerking. Inhoud: In de presentatie les krijgen de leerlingen in groepen een thema waarover zij gelijk een situatie moeten spelen (inspiratie de vloer op!)	PO	530	25
PO3	Produceren en presenteren van een theaterscene/ verteltheater Leerdoelen: Produceren en presenteren van een voorstelling. Vaardigheid: Spelen voor publiek. Inhoud: Afhankelijk van de groep kan er een toneelstuk worden ingestudeerd dat gespeeld kan gaan worden voor publiek.	PO	460	25

S1	Reflectie schriftelijk Leerdoelen: De leerlingen kunnen reflecteren op eigen spel. Vaardigheid: De leerling kan reflecteren op het eigen leerproces. Inhoud: Het schrijven van een reflectie.	S	90	25
Opmerkingen: S = schriftelijk PO = praktische opdracht P = practicum M = mondeling Drama heeft een sociale functie (samenwerken), creatieve functie (ideeën, gevoelens en emoties vormgeven), trainingsfunctie (o.a. beter uit je woorden kunnen komen, leren communiceren), educatieve functie (iets beter begrijpen als je het hebt nagespeeld) en een persoonsvormende functie (door toneel te spelen leer je over hoe je zelf bent, jezelf kunnen presenteren). De doelen van het vak drama: produceren, kijken en luisteren: beleven, verslag doen van ervaringen en reflecteren zijn onderdeel van de wettelijke kaders voor Kunst en Cultuuronderwijs en zijn beschreven door het SLO (2007).				

Vak: Beeldende Vorming**Studie: Klas 2 VH**

Code	LeerWijzer! Hoe leer ik, wat leer ik en welk doel bereik ik?	Vorm	Duur	Weging %
PO1	Kunst & portret I Leerdoelen: maakstrategieën, denkstrategieën, artistieke expressie, artistieke technieken, kunst- en cultuurhistorische contexten, tonen en delen van eigen werk. Vaardigheid: Leerlingen leren zich op een eigen manier in een artistieke vorm uit te drukken. Ze leren de zeggingskracht van hun werk te vergroten. Inhoud: In grijstonen portret tekenen waarbij gelet wordt op <u>licht en donker</u> , <u>schaduw</u> , <u>ruimtewerking</u> en <u>compositie</u> .	PO	540	20
PO2	Kunst & portret II Leerdoelen: maakstrategieën, denkstrategieën, artistieke expressie, artistieke technieken, kunst- en cultuurhistorische contexten, tonen en delen van eigen werk. Vaardigheid: Leerlingen leren zich op een eigen manier in een artistieke vorm uit te drukken. Ze leren de zeggingskracht van hun werk te vergroten. Inhoud: Met karton in verschillende lagen een portret maken waarbij gelet wordt op <u>ruimtewerking</u> , <u>textuur</u> en <u>compositie</u> .	PO	540	20
PO3	Kunst & cultuur Leerdoelen: maakstrategieën, denkstrategieën, artistieke expressie, artistieke technieken, kunst- en cultuurhistorische contexten, tonen en delen van eigen werk. Vaardigheid: Leerlingen leren zich op een eigen manier in een artistieke vorm uit te drukken. Ze leren de zeggingskracht van hun werk te vergroten. Inhoud: onderzoek doen naar <u>culturele</u> en <u>kunstzinnige</u> uitingen in je eigen omgeving of een monument van een herinnering maken.	PO	540	20

PO4	Kunst & architectuur Leerdoelen: maakstrategieën, denkstrategieën, artistieke expressie, artistieke technieken, kunst- en cultuurhistorische contexten, tonen en delen van eigen werk. Vaardigheid: Leerlingen leren zich op een eigen manier in een artistieke vorm uit te drukken. Ze leren de zeggingskracht van hun werk te vergroten. Ze worden vaardiger in het gebruik van technieken zoals perspectief tekenen. Inhoud: Met behulp van <u>lijnperspectief</u> een deel van een stad tekenen.	PO	540	20
PO5	Kunst & design Leerdoelen: maakstrategieën, denkstrategieën, artistieke expressie. Vaardigheid: Leerlingen leren creatieve maakstrategieën bewust gebruiken om te maken, creëren, ontwerpen, (re)produceren, improviseren en verbeteren. Inhoud: Een letterpuzzel maken waarin <u>compositie</u> , <u>vorm</u> en <u>kleur</u> het uitgangspunt zijn.	PO	540	20
Opmerkingen: S = schriftelijk PO = praktische opdracht P = practicum M = mondeling				

Vak: Muziek
Studie: Klas 2 VH

Code	LeerWijzer! Hoe leer ik, wat leer ik en welk doel bereik ik?	Vorm	Duur	Weging %
PO1	Leerdoel: Individueel musiceren instrument 1. Het individueel bespelen van een muziekinstrument [Keuze uit: Piano/Keyboard - gitaar - drumstel]. Inhoud: De leerling krijgt les in de grondbeginselen van het bespelen van de piano/keyboard, gitaar of keyboard. Het te spelen muziekstukje is gebaseerd op de muziektheorie. Praktische toepassing van notenkennis en de grondbeginselen van de muziektheorie op het instrument. Vaardigheid: De leerling kan zelfstandig en in de maat een kort, redelijk eenvoudig speelstuk laten horen met daarin eenvoudige melodische en ritmische patronen. Eventueel met daarin verwerkt enkele voortekens. Ontwikkelen muzikaal gehoor. * Schrijven van een kort reflectieverslag maakt deel uit van deze PO. Dit reflectieverslag wordt ingeleverd via ELO Magister. Indien de leerling het verslag te laat inlevert, kan dit leiden tot puntenaftrek. De voorwaarden rondom eventuele puntenaftrek worden besproken bij de introductie van deze opdracht en worden regelmatig herhaald.	PO	5	0 Magister : O.T.V.G. *

PO2	Leerdoel: Klassikaal musiceren. Het gezamenlijk uitvoeren in de klas van een ritmisch en/of melodisch speelstuk. Inhoud: De leerling krijgt les in de grondbeginselen van het bespelen van diverse instrumenten. Dit betreft zowel gestemd slagwerk als ongestemd slagwerk, piano/keyboard, gitaar en drums. Het te spelen muziekstukje is gebaseerd op de muziektheorie. Praktische toepassing van notenkennis en de grondbeginselen van de muziektheorie. Vaardigheid: De leerling kan zelfstandig op een instrument spelen met klasgenoten. Het speelstuk is kort, eenvoudig en heeft zeer eenvoudige melodische en ritmische patronen. Eventueel met daarin verwerkt een voorteken. Ontwikkelen muzikaal gehoor [<i>Het ontwikkelen van artistieke technieken en vaardigheden</i>]. * De leerling krijgt voor deze opdracht 2 cijfers: een individueel + een groeps cijfer. Dit resulteert in een totaalcijfer voor deze opdracht.	PO	10	40
-----	--	----	----	----

	** Er wordt mondeling gereflecteerd op deze opdracht.			
PO3	Leerdoel: Componeren. Inhoud: Leren in stappen hoe een compositie kan worden gemaakt en hoe het eindproduct kan worden gepresenteerd. Vaardigheid: De leerling kan alleen of in een kleine groep (2- of 3-tal) een eigen muzikaal idee bedenken, maken en presenteren aan klasgenoten [<i>Artistieke expressie</i>]. * Er wordt mondeling gereflecteerd op deze opdracht.	PO	10	10

PO4	Leerdoel: Presentatie geven. Inhoud: Informatie verzamelen over een artiest of band of een ander onderwerp welke gerelateerd is aan muziek. Deze informatie filteren en beschrijven in een document (zowel tekst + eventuele afbeeldingen). Als afsluiting geeft de leerling een korte presentatie over de gekozen artiest of band (of muziek gerelateerd onderwerp). De gegeven presentatie wordt ondersteund middels een door de leerling gemaakte PowerPoint. Vaardigheid: De leerling kan alleen of in een kleine groep (2- of 3-tal) een kort werkstuk maken van een artiest of band (of muziek gerelateerd onderwerp) en deze informatie in een korte presentatie voor de klas presenteren aan klasgenoten [<i>Tonen en delen van eigen werk</i>]. * Er wordt mondeling gereflecteerd op deze opdracht. De PowerPoint wordt ingeleverd via ELO Magister. Indien de leerling de PowerPoint te laat inlevert, kan dit leiden tot puntenaftrek. De voorwaarden rondom eventuele puntenaftrek worden besproken bij de introductie van deze opdracht en worden regelmatig herhaald.	PO	10	10
S1	Leerdoel: Digitoets. Inhoud: Gebaseerd op hoofdstuk 3 + 4 uit de digitale methode Beats'nBits Vaardigheid: De leerling heeft in dit semester theoretische kennis opgedaan en kan deze kennis reproduceren en toepassen. Ontwikkelen muzikaal gehoor [<i>Het reproduceren van kennis en het tonen van inzicht</i>].	S	35	40
Opmerkingen: PO = Praktische Opdracht S = Schriftelijke toets die ook digitaal kan worden afgenomen. * O = Onvoldoende / T = Twijfel / V = Voldoende / G = Goed				

Vak: Lichamelijke Opvoeding**Studie: Klas 2 VH**

Code	LeerWijzer! Hoe leer ik, wat leer ik en welk doel bereik ik?	Cat.*	Vorm	Duur	Weging %
LO1	Spel: hockey, softbal, volleybal of basketbal	V, C, K	P	V	20
LO2	Turnen: zwaaien, acrobatiek of springen	V, S, Z	P	V	20
LO3	Atletiek: lopen, werpen of springen	V, K	P	V	20
LO4	Klimmen; techniek, boulderen of zekeren	V, Z	P	V	20
LO5	Conditie: RSG-run of shuttleruntest	V, K	P	V	20

Leerlingen gaan elke periode aan de slag met 1 of meerdere sportonderdelen die passen bij de locatie en tijd van het jaar. In de eerste periode tot aan de herfstvakantie vinden de lessen buiten plaats. Daarna volgen 3 periodes waarbij we op verschillende locaties, binnen gaan sporten. Aan het einde van het schooljaar gaan we weer naar buiten. Om het leerproces in kaart te brengen maken we gebruik van niveaukaarten, die leerlingen voorafgaand en tijdens de lessen besproken worden. De beoordeling is in alle gevallen middels een G, V of O.

Categorie:*V, Vaardigheden.**

Bij elke sport kijken we naar het niveau van bewegen ten opzichte van andere kinderen. Vaardigheden die op meerdere niveaus aangeboden worden. We maken in de niveaukaarten onderscheid tussen tactische en technische vaardigheden. Doordat sommige sporten behoorlijk complex zijn, komen leerlingen alleen toe aan eenvoudige technische en tactische (individuele) taken, waar anderen juist de techniek beheersen en daardoor ook in staat zijn om complexere tactische vaardigheden te ontwikkelen.

C, Coachen.

Leerlingen worden uitgedaagd om niet alleen eigen vaardigheden te verbeteren, maar proberen ze ook in staat te stellen om meerdere rollen aan te nemen. Ze kunnen op deze manier ook de vaardigheid van andere leerlingen verbeteren. Denk hierbij aan een coachende rol tijdens een spel.

S, Samenwerken.

Er zijn sporten waarbij leerlingen niet alleen kunnen werken. Ze moeten groepsopdrachten uitvoeren waarbij het resultaat afhangt van de wijze waarop ze met elkaar om gaan en de groepsopdrachten uitvoeren. Het proces om tot een eindresultaat te komen is hier van groter belang dan een fysieke vaardigheid.

K, Kennis.

Naast de technische en tactische vaardigheden leren we de leerlingen de regels van een sport. We proberen leerlingen uit te dagen om deze kennis te laten zien, door de rol van scheidsrechter aan te nemen.

Z, Zelfvertrouwen.

In sommige gevallen moeten leerlingen uit hun comfort zone stappen. Ergens beter in worden zorgt de groei van het zelfvertrouwen. We bieden hiervoor uitdagende onderdelen aan waar we ook rekening houden met de fysieke mogelijkheden van onze leerlingen.

Er worden vervangende opdrachten gegeven ter compensatie van gemiste praktijkonderdelen.

Vak: Rekenen

Studie: Klas 2 VH

Code	LeerWijzer!	Vorm	Duur	Weging %
	Hoe leer ik, wat leer ik en welk doel bereik ik?			
PW1	Leerdoelen: optellen, aftrekken, delen, vermenigvuldigen, rekenvolgorde, decimale getallen, handig rekenen. Vaardigheden: staartdelingen, getallen onder elkaar kunnen uitrekenen, handig rekenen en rekenen met decimale getallen zonder rekenmachine. Inhoud: RB1, rekenboek	S/D	45	30
PW2	Leerdoelen: procenten, bewerkingen met breuken, deel berekening en verhouding, gewicht, tijd en snelheid. Vaardigheden: alle bewerkingen met breuken met tussenstappen opschrijven. Inhoud: RB2 rekenboek	S/D	45	35
PW3	Leerdoelen: metriekstelsel, schatten, tijd, diverse eenheden, schaal, aflezen uit tekeningen. Vaardigheden: omrekenen lengte -, oppervlakte - en inhoudseenheden, zonder rekenmachine en met een berekening Inhoud: RB3, rekenboek	S/D	45	35
				100%
Opmerkingen: S = schriftelijk PO = praktische opdracht D= digitaal				